

Esse de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineca, cand o cola intraga, cand numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurarii.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. a. v.
diugetate de an	4 " " "
patrariu " "	2 " " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	15 fl. v. a.
diugetate de an	8 " " "
patrariu " "	4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adreeptul la Redactiune: Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publicá.

Pentru a nuncié si alte comunicatiuni de iteres privat — se raspunde câte 7 cr. de linie, repetirile se fac cu pretiu scazut. Pretiul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditura: Mariahilf, Windmühlgasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni.

Viena 26 iuliu/7 august.

De la subscrierea preliminariei de pace, fiind prevedere secura ca negociatiunile, ce se continua la Praga pentru incheierea definitiva a pazei, nu vor mai dá de pedece, — se misca tot mai mult partile ce nisuesc a reconstitui monarhia dupa parerile lor.

In dilele trecute, unii corifei centralisti cu dualisti si autonomisti incercara a combiná un program politic comun, pre care se-l recomende regimului. Dupa informatiunile ce le avem, asié ni se pare ca n'a succes. Cetim in unele foi locali cumca contele Juliu Andrassy, cel ce representá aici dualismul si desvoltá aptivitate nespusa in favorea aceluia, mai alaltaieri se rentóse spre patria-si, ducend cu sine deplin'a convingere cumca intre imprejurarile presinti programul dualistilor, asié precum e intemeiat in legile d'in 1848 si cum s'a mai precizat in subcomisiunea de 15 pentru afacerile comune, -- nu e realizabile neci de cat.

Acum se incerca corifeii federalistilor a formulá ei d'in partea lor un program pentru reorganizarea politica a statului. Precum suntem informati, ei luara de base ideea celor cinci grupe istoricopolitice de cari am pomenit alta data. Potem spune ca d'in partea acestor ad'in urma s'a facut incercari a castigá si pre Romani pentru politic'a lor, pre cand cei de mai nainte ne ignorara pre cat se póte de tare, casl cum neci am existe in numer de trei milioane si inca cati-va, si casl cum n'am fi dovedit destul existinta nostra atat prin parlaminte cat si pre campurile de batalia?

Pre cat de mari erau sperantiele celor d'antaiu, pre atat'a, ba mai mare e acum'a speranta federalistilor. Ce se atinge de Romani, se intielege ca fatia cu aceste incercari de caracter privat partecular nu pot fi de cat neutrali si rezervati, fiind ca neci un'a de ntre combinatiunile de pana acum'a nu s'a potut privi de favorabile causei nostre nationale. Neci un'a nu vre se rumpá cutrecutul, se baséza pre istoria, pre cand noi nu putem dorí de cat reorganizare pre temeiu realitatei, al adevurului si dreptatei, o reorganizare care se nu fie a istoriei ci a presintelui si a venitoriului. —

Ministeriul de invetiament de'n Romania a insciintiat membrilor d'in Ungaria si Banat a comisiunei filologice romane ce era se intrunésca la Bucuresci in lun'a lui august, cumca acésta comisiune s'a amanat d'in caus'a colerei ce domnesce in Romania. Precum scim, cati-va membri insciintiasera ministeriului inca mai nainte ca sunt impededati a luá parte. —

Scirile de'n strainetate sunt de importantia. Pre cand decurg negociatiunile cu Italia a supra armistieliului, Prussia incepe a exploata invingerile castigate in Boemia in batalia cea de siepte dile — precum o numesce ea — pentru cursul cel repede.

Nimene n'ar fi potut presupune ca in temp atat de scurt se vor intempla

schimbari de influentia atat de mare pentru venitoriul Europei. Prussia nu va fi mare pentru invingerea de la Sadowa ci pentru urmarile acestei invingeri, cari — precum o dise regele apriat in cuventul de tron — are se-i aduca estinderea marginilor statului, se-i dee comanda suprema peste armatele tuturor statelor nentiesci de la medianopte.

Pe principii invingatori si cu autoritate in cele externe ale monarchiei istoria ni-i infatiséza, cu putiena exceptiune de absoluti in lantru. Lupt'a de la Königgrätz insufflase temere constitutiunilor d'in Prussia.

Dar se intempla cu totul altmintre. Regele cu laure de invingere veni a deschide parlamentul, a recunosce drepturile reprezentantiei populului, a indemná la delaturarea conflictului intre deputati si guvern, a li recomandá atentiune pentru urmarile invingerilor. Era a dovéda de puterea constitutiunismului in Europa. Ne vom ocupa de tote ce se vor intempla acolo, avend interes mare pentru tota Europ'a, de asta data inse nu ni permite spatiul.

Protocolul

siedintiei 23. carea s'a tienut d'in partea insotirei ablegatilor dietali romani in Pest'a in 25. Iunie 1866 la 4 ore dupa amédi.

(Incheiare d'in nr. trecut.)

Babesiu mai nainte de tote atinge argumentele si banuielele antevorbitorilor anume lui Gosdu, Mihalyi si Faur. Gosdu tiene cumca solidaritatea pronuciata in conclusele d'in siedinta nostra constitutiva nu cuprinde obligamentul minoritatii, de a vota si subscrie decisiunile majoritatii, -- acésta e un suposit fals, pentru ca acest obligament se afla espres contienut in acel conclus, carele acum lu audiram cetindu-se. Mihalyi tiene ca alt'a e a vota pentru un conclus, alt'a a-l subscrie, argumentand ca subscrierea ar involve detorinta de a-si aperá cu cuventul si cu argumente atare conclus, la ce inse dupa conclusele nostre nu e obligata minoritatea, si ast'a e o retacire, caci intre votare si subscriere in esintia si consecintia nu existe chiar nici o diferentia, si votarea si subscrierea — in cat se reduce la minoritate — nu inséamna alta decat supunerea la majoritate, adeca adoptarea conclusului majoritatii, d'in caus'a solidaritatii. — Faur se provoca cu mare apostrofare la rezervele ce dice ca le-a facut el in prima nostra adunare constitutiva. Vorbitoriul concede ca Faur va fi facut atari rezerve si recunosce ca chiar el insusi a fost, carele a pledat atunci pentru tota posibil'a indulgentia si convintia facia cu minoritatea, el si adi e pentru tota fratiesca indulgentia dar aci nu decide nici rezervatele lui Faur, nici votul parteculariu a cutariu membru, ci decide singur conclusul respectiv, pe carele Faur l'a audit autenticandu-se si l'a cetit publicat in Concordia, fara ca se fia reclamat in contra-i, — ba pre temeiu aceluia a luat cea mai aptiva parte la desbatorile si decisiunile nostre, prin ce densul s'a facut partasiu deplin angagiat la tote conclusele majoritatii, d'in care causa chiar si daca n'ar fi solidaritatea nostra curat respicat in conclusul citat, el dupa postulatele logice si onorei nu se póte subtrage de la obligamentul de a se supune majoritatii. — Se pare ca cei de parere contrarie nu petrund si cuprind bine spiretul si adevurul lamurit in conclusul siedintiei nostre constitutive, care conclus pe cand staveresce solidaritatea deputatilor romani in causele nationale, dispune respicat cumca minoritatea are a-se supune de-

cesiunilor aduse cu majoritatea de voturi, si a vota pentru acelea atat in dieta cat si in comisiunile dietali. Acésta dispunere e o consecintia directe si naturale a solidaritatii, pentru ca o solidaritate fara obligatiunea minoritatii de a se supune la conclusele majoritatii si de a vota pentru ele, e o pura absurditate, e o amagire, o insielatiune de sine ori de altii. Dispensarea minoritatii de a spriginí atare conclus cu argumente ér e o consecintia naturale a logiceii; pentru ca nu se póte nici supune ca cineva se fia in stare a aperá cu argumente valide ceva ce e in contra parerei si convingerei sale; deci cuprinsul provocatului conclus e pe cat numai se póte de chiar si rational, si ori ce exceptiuni si argumente s'ar aduce in contra aceluia nu sunt de cat silogismi falsi, apucaturi rabulistiche.

Vorbitoriul tot aude dicand ca e un ce inconveniente un ce nenatural a pretinde, ca minoritatea se subscrie si recunosca de al seu un conclus, carele e in contra parerei seu convingerei ei, dar' cei ce dice acésta se pare ca nu au adeverat concept despre solidaritate, la care a se fi supus, si singuri recunosc, caci solidaritatea e pentru minoritate chiar lapedarea de sine si sacrificarea parerilor si convictiunilor sale pentru scopul eluptarei decisiunilor majoritatii in folosul comun. Adeverat ca e greu lucru a se lapedá de convictiunile sale, acésta nimene nu o simte astadata mai mult si mai adene, de cat chiar vorbitoriul, caci el jóra pre unul Dzeu, cumca tote cate le-a propus si sustienut in insotirea nostra, le-a facut dupa cea mai buna cunoscintia a sa, pre temeiu aduncelor sale studii si multele sale esperintie, totusi e cunoscut ca de multe ori a remas in minoritate, si inca cate-odata chiar in cele mai momentóse castiuni, cum e congresul, si acésta s'a intemplat prin concursul celor mai diferite voturi, prin voturi, cari acum denegandu-si subscrierea la acest proiect, ele insusi se desavueza si se caracteriséza de destructive si false, prin ce acele despusetiuni in cumpona moralei nici ca mai sunt decisiunile majoritatii, — cu tote acestea vorbitoriul a fost dintru inceput pentru subscriere, si in interesul pazei, concordiei si solidaritatii nationale a subscris, de o parte ca se arete plecarea sa la sacrificie, de alta parte se evite blamagiul nostru naintea lumii si in specie naintea contrarilor nostrii, — de aci inse nu urmésca ca densul ar fi contieles cu acelea ce s'au decis in contra convingerei sale, ci numai ca si el le recunosce ca vointia majoritatii.

Deci róga pre cei de parere contrarie ca si ei in interesul causei asemenea se subscrie, ér' in cat pentru linisirea consciintiei lor, propune, ca fiind minoritatea si asiá absolvata de la aperare, se subscrie cu acea rezervata de chiarata la protocol, cumca acésta o fac numai d'in motiv de solidaritate si nu ca ar contiené proiectul convingerile lor.

In fine atinge fatalitatea si daun'a ce ar provení causei nationale d'in denegarea subscrierei, caci se ne ferésca Ddieu a esí in fatia lumii cu un proiect de lege, pre care l'am lucrat cu totii si'l numim al nostru, dar' pe care o minoritate insemnata nu'l recunosce de al seu. —

Gosdu avend a se departá, provoca pre toti acia cari ar avé ceva contra dechiararei sale se-si faca obiectuinele ca se póta raspunde.

Sig. Popoviciu numai la acea reflectéza, cumca in conclusul 4 se contiene apriat detorinta minoritatii a votisá cu majoritatea, la ce inse Gosdu raspunde, ca abstienerea de la votisare sub felurite preteste se póte evitá, dar' ce e subscris odata nu se mai póte denegá.

Hodosiu observéza lui Gosdu, ca el fiind absent si la pertraptare si la votisare asupra proiectului nu mai póte avé nici un motiv pentru nesubscrieri, pentruca ipsa absentia, s'a supus votului maioritatii.

Maniu constatésca ca rezultat a discutarei, cumca acia cari au dechiarat de la inceput

a nu poté subscrie proiectul, nici acum nu sunt plecati a se abate de la acésta convingere a lor, deci ca se evitám un al treilea decis, despre carele a priori suntem convinsi ca nu se va implini precum nu s'au implinit nici cele doué proiecte, ca se se iee la protocol dechiaratiunile formulate a acelor ce voiesc a se subtrage, si prin acésta se se supere tota intrebarea, alt espedient nu vede ca se potém parasí si superá odata acésta intrebare, caci nu potém sil' pre nimenea, ér' a eschide pre cineva d'in insotire nu afla de potrivit si corespundietoriu, cu atat mai putin promovatoriu scopului insotirei.

Faur nu vede alt espedient spre a se evitá scisiunea, desi acc'a ar existe numai atunci, daca minoritatea ar atacá votul majoritatii, ce inse nici voiesce nici póte, de vreme ce la acésta s'au obligat la constituire, ci ca se se evito si umbr'a de scisiune, propune ca se se primésca seu modalitatea de Roman propusa in siedintia de Vineri, seu se se subscrie proiectul numai prin presedinte si notariu. —

Mihalyi raspunde lui Babesiu, cumca votarea si subscrierea nu e tot un'a, caci dupa cum a amintit Gozdu, de la votare se póte cineva sub diferite preteste absentá, dar subscrierea pretinde apararea.

Hodosiu dice ca Babesiu a esplicat fórté bine ce e solidaritatea si nici se póte altcum esplicá, de cat ca minoritatea se abnéga de sine si se supune majoritatii. Noi avem trei decisiuni in privintia acésta; cea d'in taiu reguléza solidaritatea, dar' nu contiene nemic espres despre modalitatea subscrierilor, si de ace'a a trebuit, ca la un act cum e proiectul ce contiene rezultatul lucrarilor nostre se se reguleze si acésta, ordinandu-se suscrierea proiectului prin toti membri, acésta e a doua decisiune, ér' a treia e acea in care se dechiará toti acia cari nu au subscris proiectul de esiti d'in insotire. Acum fatie cu aceste decisiuni obvine de sine intrebarea ca ore mai potém noi recede de la acelea, si el asia afla cumca acésta nu ne mai stá in potere, de ace'a e pentru propunerea lui Babesiu, ca adeca: fia-carele se-si dechiaré rezervatele la protocol, dar' de la subscriere se nu se retraga, caci acésta modalitate se obsérva la tote corporatiunile, ba chiar si la cele mai puternice cum o de exemplu conferintia d'in Paris pentru caus'a principatelor Danubiane, unde protocoalele se subscriu de tote poterile, dar prin rezerve si sustien principiile si-si salvéza convingerile, asié se faca si membri insotirei nostre, la ce modalitatea propusa de Babesiu li da ocaziune binevenita, deci recomanda primirea aceleia.

Obsérva in fine lui Mihalyi, ca daca densul si d'in motivul aceluia nu voiesce a subscrie, ca se cada proiectul, atunci trebuie a'l reflectá, cumca proiectul nu contiene nemica alt'a de cat acc'a ce de la 1848 incóce natiunea neintrerupt si cu tota veasiunea a pretins. —

Vlad cugeta ca acum e lamurit lucrul, caci s'a adus mai tote motivele si d'in o parte si d'in cealalta, si fiind ca nu s'au potut esoperá neci d'in o parte o capacitate, ér' potere spre a sil' pre cine-va nu avem, asiá dar' se restám de la pretinderea de subscriere. Propunerea lui Babesiu nu o partinesce fiind ca protocoalele si asiá dau dovéda despre ace'a cumca subscrierea n'a purces d'in convingere, si asiá numai trebuie acea repetita, si el a fost in contra congresului si a sectiunelor nationale, dar' a subscris proiectul, inse acelea in contra carui a fost nu va apará, asia ar poté face si minoritatea, carea si d'in acel motiv ar fi silita la subscriere, fiind ca cu ocaziunea cand s'a decis propunerea motiunei de Desean, totodata s'a decis ca proiectul se va subscrie de toti membri, inse daca nu voiesce minoritatea se subscrie, se ne lasám a-i mai capacítá, caci sunt barbati maturi si au principiile lor, ci se trecem simplu preste acésta intrebare.

Romanu tot aude de principii si convingeri, acestea si el le scie respectá, inse provo-

carca la acelea acum nu mai are loc, de óra-ce membrii aceia, cand au intrat in insocire au primit solidaritatea, si asiè amesurat acelea trebuie sè se supuna majoritatii. Vorbitorul nu are téma cà prin eschidere s'ar face scandal public si seisiune, de óra-ce acc'a esista in fapta, dar' caus'a e salvata fiind membri minoritatii îndetorati a nu actioná contra vointicii majoritatii; acc'a ce se pretinde ca noi se recedem de la concludul nostru, acést'a nu putem, dar' putem a recede de la esecutarea concludului, si asiè de óra-ce nici minoritatea nu voiesce si nu póte a ne atacá in fati'a tierci, dar' nici noi nu voim a-i eschide, deci nepotend ei lucrá in contra, sè privim acést'a d'in destul si sè o luám ca cand ar fi subscris, prin urmare propune sè recedem de la esecutarea concludului in asta privintia adus. —

Deseanu ar fi voit sè nu se mai faca desbateré asupra acestei întrebári, càci acc'a e numai repetirea celor disse de pana aci, si ar fi voit ca cei ce nu voiesc a subscire, sè dechiare numai acést'a, ca se fia numa cà cine si d'in ce cauza nu a subscris. —

Explicarea solidaritatii data de Babesiu o afla de fórte nimerita, càci nici póte sè fie solidaritate acolo unde minoritatea nu se supune, fiind cà atunci in fapta nu ar esista solidaritatea. Minoritatea nu-i competinta a judecá óre vre-un decis, drept e séu nu, si ne fiind vre un foriu apelatoriu, acést'a esplicare i compete ér' numai majoritatii si numai acc'a se póte luá de drept ce dechiara majoritatea. El tiene cà majoritatea are drept a dictá eschiderea contra unui atare membru, care nu se supune, desi acést'a nici insusi nu o doresce, càci scopul insocirei e facerea proiectului, prin urmare vre marginile sale, si el numai atunci ar aplicá eschiderea, daca s'ar trece marginile acesteia si s'ar atacá irsasi insocirea.

I ar fi placut sè primésca propunerea lui Roman si a lui Maniu, dar' fiind cà comembrul Sig. Popoviciu a propus ca protocoále de vini-neri si Sambata sè nu se publice, asiá nu vede a fi chiarificat publicul d'in ce cauza lipsesc subscirile minoritatii, si de acc'a primésce motiunea lui Babesiu si cere a se pune la vot. Nu are téma de franturi pana ce majoritatea e compacta, ér' minoritatea ar poté subscire si chiar fara rezervate, de óra-ce singur numele lor da splicare la acc'a, cumca au subscris numai ca minoritate. Fiindcá pana aci inea e destul de chiarificat poporul nostru despre principiile barbatilor sei. —

Mihályi raspunde cà de si nu e apelatoriu, dar' fia-care decisiune se póte judecá prin insasi însotirea, si el tiene decisiunea adusa de majoritate in privintia subscirilor de nedrépta. —

Medan dice, ne am coadunat ca sè implinim un decis adus pentru autenticarea proiectului, acést'a ar fi trebuit inea atunci la enuncierea concludului ase impliní dar' s'a lasat timp de preceugtare, acuma inse nu mai putem incege pertractari asupra acelu decis, de acc'a nici nu póte primí propunerea lui Babesiu, ei pretinde ca acc'a carele voiesce a subscire proiectul, sè-l subscire, ér' in cat nu l'ar subscire sè incheem tóta ma de parte desbateréa.

Ivacovicu sè fie sciut la constituire cà majoritatea l' va silí la iscalitura, apoi desi cu dorere, dar' nu ar fi fost membru acestei insotiri; el tiene satisfacut solidaritatii prin acc'a cà nu va fi nime in contra, de acc'a nici afla de lipsa subsciréa.

Hodosiu afla motiunea lui Babesiu de fórte potrivita, inse de óra-ce minoritatea dechiara cà nici sub acést'a modalitate nu e aplecata a subscire, nu-i remane alt'a de cat a acceptá propunerea lui Roman.

Ales. Mocioni ar dorí ca insocirea in cazul acest special sè aplice convintia si se absolve minoritatea de la subsciréa.

Roman doresce ca in decisiune sè sè cunumere aceia carii nu voiesc sè subscire si apoi sè se dica ca s'a trecut la ordinea dilei, inse fiind cà la ordinea dilei e chiar subsciréa proiectului de acc'a voiesce sè se dica numai simplu cà s'a trecut la alt obiept.

Dupa acestia si dupa ce Sig. Popoviciu si-a retras motiunea sa facuta pentru republicarea protocoálor sedintielor de Vineri si Sambata, cerandu-se enuncierea decisiunii conform propunerei lui Roman, presedintele cu invoire comuna enuncie.

Fiind la ordinea dilei subsciréa proiectului de lege pentru nationalitati acceptat de majoritatea insocirei, comembri Gerard Véghsö, Joane Faur, Geor-

giu Ioanovicu, Petru Mihályi si Georgiu Ivacicovicu, a dechiarat cà densii nu se supun decisiunii pentru subsciréa, — a trecut la alt obiept. —

103. Alesandru Mocioni pune acc'a întrebare cà in voita-e insocirea ca el, plenipotentiatul comembrului Andreiu Mocioni, sè subscire, in numele acestuia proiectul, séu voiesce a i-l trimite la Foen spre subsciréa, ori doresce a se acceptá pana ce va vení densul éras la Pest'a si atunci ai concede subsciréa.

Insotirea ablegatilor luand act despre acc'a, cumca comembrul Andreiu Mocioni a încercat a subscire proiectul, si considerand acc'a impreguirare, cà spre indeplinirea subsciréi nu póte avé loc plenipotentiarea, ordina a-seasteptá pana cand numitul comembru rentornandu-se la Pest'a va subscire singur proiectul, ér' si pana atunci considera pre numitul de in voita la subsciréa. —

104. Ales. Roman in urmare concludului de Sambata subterne conspectul speselor pentru tiparirea actelor insotirei, a caror tiparire ar fi se urmese sub titlul de „Actele conferintiei deputatilor dietali romani sub decursul sesiunii d'in anul 1865/6, Fasciór'a I.“

De dupa acest conspect o cõla tiparita d'in acele protocoále ce pana aci s'a publicat in Concordia in 1000 de esemplare va constá 20 fl. ér' d'in acele acte ce de aci inainte se vor publicá in Concordia numai 12 fl. 50 cr. si invita conferintia ca cu privire la acest pretiu moderat sè accepteze acest ofert.

Babesiu dice cà tiparirea si publicarea actelor conferintiei in brosiure nu se tiene de competintia insotirei si el d'in partei protestésa in contra ori carei cieptari de spese a supra lui. —

Deseanu nu prevede cà daca s'au dus protocoále despre despateri, cu ce el altcum nu e si n'a fost contieles, de ce sè nu se tiparésca acelea?

In urmarca acést'a cu invoire comuna se decide:

Insotirea ablegatilor romani ordina in principiu tiparirea actelor insotirei sub titlul de „Actele conferintiei deputatilor dietali romani sub decursul sesiunii 1865/6, Fasciór'a I.“ lasandu-se in voia fie-carui membru a se insinuá pentru cate esemplare va voi.

105. Presedintele cu privire la prorogarea dietei si cà pana la readunare nici insocirea nu-si va mai continuá lucrarea, intréba cà actele unde sè se pastreze la ce cu vot comun se decide:

Protocoále si actele insocirei conform unui decis anterior au a remané si mai de parte tot in pastrarea presedintelui.

106. Fiind diet'a prorogata si voidnd mai multi d'in membrii numai de cat a parasí Pest'a, notariul Maniu róga denumirea unei comisiuni pentru autenticarea protocolului de adi, care propunere acceptandu-se cu unanimitate:

Membrii Iosif Hodosiu, Ales. Roman, Sig. Pap, Sig. Popoviciu, Petru Mihályi, si Georgiu Ioanovicu sunt numiti ca comisiune pentru autenticarea protocolului sedintiei de adi. —

Gatandu-se prin acestea tóte obieptele de pertractare, sedintia se disólve la 8. óre séra. — Antoniu Mocioni m. p. presedinte, Aureliu Maniu m. p. notariu.

Amesurat decisiunii Nr. 106 membrii comisiunii autenticatóre adunandu-se astadi cu pucine modificari protocolul l'a autenticat si l'a subscris. —

Dat in Pest'a in 30. Iuniu 1866. Sigismund Victor Pop m. p. Sigismund Popoviciu, m. p. Georgiu Ioanovicu m. p. Ales. Roman m. p. Dr. Iosif Hodosiu m. p. Petru Mihályi m. p. Dr. Aureliu Maniu m. p. notariu.

Punem la vederea oo. nostri cetitori tóte cele trei proiepte de lege in cestiunea nationalitatilor ivite in corpul reprezentantilor romani de la diet'a de'n Pesta si anume in ordine cronologica A) proieptul comisiunii asternut de d. Hodo-

siu, B) proieptul dlui Babesiu precum l'a asternut insusi, C) proieptul statorit finalminte de corpul intreg.

A) Proiectul de lege in caus'a limbelor si nationalitatilor tierci.

Partea I.

Despusetiuni generali.

§. 1. Popórele ce constituesc tier'a nentielegend aci Ardealul si Croati'a, sunt: magiarii, romanii, slovacii, serbii, nemtii si rusinii.

§. 2. Locuitorii magiari constituesc natiunea magiara; romanii, natiunea romana; slovacii, natiunea slovaca; serbii, natiunea serbesca; nemtii, natiunea nentiésca si rusinii, natiunea rusina; — si tóte aceste natiuni se recunosc si se dechiara de tot atate natiuni ale tierci precum ele ca tot atati factori ai dreptului public si parti constitutive ale patriei — po bas'a libertatii, dreptatii si fratietatii, se dechiara de egal indreptatite, atat in respect politic, cat si in respectul limbei lor.

§. 3. Fie-care natiune in sine formédia un tot separat; tóte impreuna formédia totalitatea nedespartibila si unitatea nedisolubila a tierci.

§. 4. Fie-care natiune regnicolare pentru asigurarea, promovarea, controlarea, priveghierea, reprezentarea si pertractarea intereselor si trebilor nationali, va avé o corporatiune, séu adunare special nationala sub nume de „universitate nationala“ drept reprezentanta a natiunii inse-si.

Organisarea interna a acestei reprezentantii, va staverf-o fie-care natiune pentru sine.

Astfel de reprezentantia nationala se considera de corporatiune legala a natiunii, pe care o reprezenta. De asemenea

§. 5. Fie-care natiune va avé un cap national; care ca atare va fi membrul consiliului de coróna. Acest cap national lu denumescce Maiestatea Sa. Nu altmintrea

§. 6. Fie-care natiune la gubern si la tóte dicasteriele mai inalte ale tierci va avé senate séu sectiuni proprie nationali, cari sengage vor fi competinti a pertractá si decide obiectele ce ating o natiune in specie; obiectele ce ating pe tóta tier'a tienendu-se de competintia sectiunilor in colectivitate. Astfel

§. 7. Pe candu fie-care natiune si-afla expresiunea sa speciale in universitate si capul national, ele si-mai afla acést'a expresiune si in comitatele, districtele, cercurile, orasiile si comunele satesci locuite de ele; expresiunea colectiva a tuturor natiunilor se manifestá in diet'a comuna a tierci; la gubern si la tóte dicasteriele mai inalte ale patriei in obiecte ce ating tóta tier'a si aci in asta colectivitate inea se manifestá unitatea si comuniunea patriei.

§. 8. Portul si colorile nationali sunt egal indreptatite, pentru fie-care natiune regnicolara.

§. 9. Fie-care natiune are dreptul de asemenea scutire, aপরere si ingrigire d'in partea tuturor potestatilor publice si de asemenea ajutoriu d'in medilócele tierci.

§. 10. Fie-care natiune este in drept de a-si redicá d'in proprietate sale poteri ori ce instituite de cultura si invetiament; éra instituttele publice ce esista acum si sunt redicate pe spesele publice ale statului precum si cele ce s'ar infiintá de aci inainte ca astfel de spese — se dechiara de instituite ale tierci si respective ale celor siese natiuni regnicolari.

§. 11. Acést'a lege se dechiara do lege fundamentale a tierci si nu se va poté stramutá de cat cu $\frac{2}{3}$ a reprezentantilor celor siese nationalitati.

Partea II.

Despusetiuni speciali.

§. 12. Usul mai neimpedecat si mai liber al limbei presupune o nóua arondare a comitatelor si districtelor tierci in cat se póte dupa nationalitati, precum de alta parte face necesaria, ceea ce se si ordina, aplicarea individilor d'in tóte natiunile la gubernul si dicasteriele mai inalte, atat politice cat si judecatoresci ale tierci.

§. 13. In comune, comitate, districte, orasie cu séu fara magistrat propriu, limb'a oficiósá in tóte afacerile administrative si judecatoresci, o limb'a majoritatii locuitorilor. Limb'a minoritatilor e facultativa.

§. 14. Comunele in cat acestea ar fi d'ána nationalitate, séu de o majoritate d'in cele siese nationalitati, in comunicatiunile sale oficióse cu comitatul séu districtul se folosesc de limb'a propria oficiósá, si aceste respund si-si trimit ordinatiunile numai in limb'a oficiósá a comunei.

§. 15. Comunele, cari nu se tien de nici un'a d'in cele siese nationalitati, in comunicatiunile sale oficióse, cu comitatul séu districtul si-pot alege un'a ori care d in cele siese limb'e séu orasie cu magistrat propriu, pana la arondarea nóua séu si dupa acést'a, nice un'a d'in tre cele siese nationalitati n'ar face majoritate absoluta — atunci in acele corporatiuni limb'a oficiósá se póte alege liber; in care cas inse pot servi si dóue limb'e de limb'e oficióse.

§. 17. Comitatele, districtele si orasiile cu magistrat propriu de una limba oficiósá, cu guvernul si cu alto dicasterie mai inalte, fie politice séu judecatoresci ale tierci, in comunicatiunile sale oficióse se servesc de limb'a propria oficiósá (§. 15.) si aceste respund si-si trimit ordinatiunile asemenea numai in acést'a limba oficiósá a comitatelor, districtelor séu orasiilor cu magistrat propriu.

§. 18. Comunele, comitatele, districtele orasiile cu séu fara magistrat propriu de una limba oficiósá cu comunele, comitatele districtele, orasiile cu séu fara magistrat propriu de alta limba oficiósá, corespund intre sine pe langa originalul limbei proprie oficióse si in espeditiune magiara.

§. 19. Conform cu aceste despusetiuni in comune, comitate, districte, orasie cu séu fora magistrat propriu la calificatiunea pentru deregatorii se recere si cunoscentia limbei majoritatii de acolo.

§. 20. In adunarile comunali, séu de comitat, district ori orasii cu séu fara magistrat propriu, limb'a oficiósá e limb'a majoritatii locuitorilor.

In acést'a limba se redeg protocoále, se fac si se publica decisiunile.

In discutii, consultari, facerea de propuneri séu motiuni se póte folosi minoritatea si de limb'a sa propria.

§. 21. Reprezentantiele municipielor au a se alege dupa proportiunea numerica a natiunilor regnicolari locuitoare acolo.

§. 22. La dieta in darea de petitiuni séu ori ce scrieri, facerea de motiuni, amandaminte séu propuneri, precum si in pertractari séu discutii — se póte folosi ori care d'in limb'e natiunilor regnicolari.

Diariul se pórtá in limb'e precum curg discutiunile, éra protocolul se duce numai in limb'a magiara, decisiunile inse si legile se publica in tóte limb'e de asemenea autentice.

In cas de controversiune in test — va decide testul magiar.

§. 23. La gubern si la dicasteriele supreme ale tierci, in senatele colective se póte folosi ori care d'in limb'e natiunilor tierci, conclusele inse se fac numai in limb'a magiara; dar in cat aceste concluse ar fi de a se comunicá cu comitatele, districtele, séu orasiile cu magistrat propriu, se va observá prescriptele §-lui 18.

§. 24. Petitiunile, apelatiunile, recursele séu or ce alte esibite ce la dieta, la gubern, séu alte dicasterie mai inalte ale tierci se dau in óre care-va d'in limb'e natiunilor tierci, au a se referi, resolví, emite si publicá, numa in acc'a limba, in care sunt acele date.

§. 25. Prin aceste despusetiuni nu e restrins dreptul politic si civil al individilor cari nu se tien de vre un'a d'in cele siese natiuni ale tierci.

§. 26. Acést'a lege intra in activitate numai-decat, si tóte legile séu despusetiunile contrarie acestei legi, se dechiara de nula si sterse.

Partea III.

Despusetiuni transitorie.

§. 27. Toti deregatorii cari sunt aplicati in vre o comuna, comitat, district séu orasii cu ori fara magistrat propriu si n'ar sci limb'a majoritatii, adeca limb'a cea oficiósá de acolo, — sunt detori de a o invetiá cel mult intr'un an de dile, altmintrea acolo nu vor mai poté purtá deregatorie.

§. 28. Pana la formarea si constituirea universitatilor nationali (§. 4.) deputatii de o nationalitate d'impreuna cu membrii casei de sus de aceea-si nationalitate, sunt totodata si mandatarii natiunii d'in al careia sen sunt; si ca atari au dreptul:

§. 8. Pentru usiorarea usului egal al limbilor în victi'a publica, administrativa si judecari, comitatele si distriptele se vor aronda dupa nationalitati, asiá ca acele se fie séu de o singura nationalitate, séu óre-care-va d'in nationalitati sé fie cel puțin în majoritate absoluta. Acésta arondare se va observá si la cercurile administrative séu judecatoresci pre cum si la celo electorali.

§. 9. În comitate, distripte, municipie cetatienesci si comunitati orasienesci séu satenesci limb'a majoritatii locuitorilor de un'a si aceea-si nationalitate, e limb'a oficiósa în tóte afacerile administrative si judecatoresci, éra limb'a minoritatilor e facultativa.

§. 10. Autoritatile publice, administrative séu judecatoresci a le comitatelor, distriptelor si altor municipie, pre cum si tribunalele cambiali sunt îndatorate a primí ori-ce esibite date în óre-care-va d'in limbele tierii si a le deslegá în acea-si limba, în cat acésta ar fi usitata în cercul respectivei autoritati.

§. 11. Proceselo si tóte cauzele de natur'a proceselor decurg în limb'a partilor; éra daca partile sunt de diferite nationalitati, în limb'a actorelui, stand în dreptul inctului a se folosi în tóte defensiunile si remediile juridice de limb'a sa propria, daca acea e limba usitata; éra daca actorele séu inctul nu s'ar tienne de nici un'a d'in cele siese nationalitati regnicolari séu de nici un'a de limbele usitate în cercul respectivului judetiu, în limb'a oficiala a judetiului, în care are sé se aduca si sentintielo si tot felul de decisiuni, cari au sé se aduca în acest cas.

Tot asemenea incuisitiunile, pertractarile si decisiunile în cauze penale, au sé se facea în limb'a incuisitului; éra daca limb'a incuisitului nu e limba usitata în cercul judetiului, séu daca incuisitii sunt mai multi, de diferite nationalitati, atunci, dupa oportunitate, séu afla loc delegarea unui judetiu mai corespunditoriu, séu pre langa aplicarea de interpreti se foloseste limb'a oficiósa a judetiului.

Asemene procedura se urméza si la ascultarea marturilor, atat în cauzele civili cat si cele penale.

§. 12. Daca în comitate, distripte, pana la arondare séu si dupa acea, éra în orasie cu magistrat propriu, comunitati orasienesci si satenesci si alt cum, d'entre nationalitatile regnicolari nici un'a nu ar face majoritate absoluta, — atunci acolo în acele corporatiuni limb'a oficiósa se póte alege liber; în care cas se pot alege si dóue limbe de oficiósc.

§. 13. Daca vre-o comunitate nu se tienne de nici un'a d'in cele siese nationalitati a le tierii, atunci membri îndreptatiti ai acelei-a-si si-pot alege ori carea d'in cele siese limbe a le tierii, vor avé inse de a-si alege un'a d'in cele mai usitate în comitat séu distript.

§. 14. Comunitatile orasienesci séu satenesci precum si tóte judetiele si oficiile de cerc în comunicatiunile lor oficióse cu comitatul séu distriptul si între sine, au a se folosi de limb'a propria oficiósa (§. 9.) éra comitatul séu distriptul raspunde si trimite ordinatiunile sale numai în limb'a oficiósa a comunitatii si resp. a judetiilor si a oficiilor de cerc.

§. 15. Comitatele, distriptele si municipiele cetatienesci precum si oficiile ceroulari de o limba oficiósa, cu comitatele, distreptelo si municipiele cetatienesci de alta limba oficiósa, în comunicatiunile sale corespund pre langa originalul limbii proprie oficióse în speditiune magiara. —

§. 16. Comitatele, distriptele si orasiile cu magistrat propriu, precum si judetiele lor, atat în respectul administrativ cat si judecatoresc corespund cu guvernul si cu judecatoriile mai inalte a le tierii în limb'a oficiósa a respectivelor comitate, distripte si orasie cu magistrat propriu; éra guvernul si judecatoriile mai inalte respund în jos si trimit ordinatiunile sale numai în limb'a oficiósa a municipielor la cari se adreséza.

§. 17. Conform cu aceste despusctiuni, în comitate distripte, municipie cetatienesci, comunitati orasienesci si satenesci, la calificatiunea pentru deregatorie (oficie publice) se recere cunoscenti'a deplina a limbii oficióse apoi eventual a celei magiare si a minoritatii nationali ce se afla acolo.

§. 18. Representantielo municipielor comitatense, distriptuali si a le orasiilor cu magistrat propriu, au a se compune dupa proportiunea numerica a diferitelor nationalitati ce locu-

aptivitatea printrun comitet ales d'in mediul locu se.

§. 17. Acésta lege intra în aptivitate de loc dupa sanctiunare si publicare, si prin ea sunt desfiintate tóte legile si ordinatiunile de mai nainte contrarie ei.

C) Proiept de lege

în causa nationalitatilor si a limbilor tierii.

Partea I.

Despusctiuni generali.

§. 1. În Ungaria nationalita magiara, romana, slovacá, serbéscá, russina si nemtiéscá se considera de tot atati'a factori publico-politici si parti constitutive a le tierii; de aci ele ca atari se recunosc de nationalitati regnicolari egal îndreptatite atat în respectul politic cat si în respectul limbii lor.

Totalitatea acestor nationalitati ca corp de stat forméza unitatea politica si nedespartibile a tierii; acésta unitate si are expresiunea sa în numirea de „Ungaria“; în Ungaria (Hungaria) unitate nationala nu existe.

§. 2. Fie-care nationalitate este în drept de a-si aperi, ascurá, inaintá, controlá, priveghiá, representá, pertratá si decide despre interesele sale atat cele nationali preste tot, cat si cele scolastice si materiali.

Spre acest scop:

a) fie-care nationalitate va avé un congres ca corp reprezentant al nationalitati inse-si. Congresul se va compune pre basca reprezentatiunii populului, alegendu-se de la 20 mii de suflete cate un reprezentante. Alegerea se face pe temp de cate trei ani; dupa expirarea a trei ani în restimp de siese luni are a se face nóua alegere.

Dreptul activ si pasiv de alegere se va exercitá dupa legea electorale ce este pentru alegerea deputatilor la dieta. —

Afara de acesti reprezentanti, membrii congresului sunt inca si arceiepiscopii, episcopii, resp. superintendenti, precum si comitii si capitaniii supremi, cari se tienne de nationalitatea respectivei nationalitati regnicolari.

Congresul alege pe presedintele seu, care se intareste de catra Majestate; si functiunea pana la nóua alegere. — Congresul se va tienne într'unul d'in locurile centrali a le resp. nationalitati. —

Pana la infiintarea casei dumestice speciale congresului se vor antecipa d'in vistieria statului. Organizarea ulterioara a congresului se tienne de competinta sa speciala.

b) În 6 lune cel mult dupa sanctiunarea si publicarea acestei legi, Majestatea va denumi cate un comisariu ales d'in sinul respectivelor nationalitati, care în cointelegere cu unii barbati de incredere d'in diferite parti a le respectivelor nationalitati va statori si pune la cale mesurile necesare pentru infiintarea primului congres.

§. 3. Fie-care nationalitate ca parte constitutiva si integranta a tierii va avé cate un membru nationala în consiliul ministrilor. Acest membru se va numi de catra Majestate.

De Descanu:

La dicasteriele si tribunalele mai inalte a le tierii, se vor aplicá individi apti în numer proportiunat d'in fie-care nationalitate regnicolare.

§. 4. La dicasteriele si tribunalele comuni a le tierii fie-care nationalitate va avé sectiuni séu senate nationali cari sé reprezente nationalitatile respective si se colucre la deslegarea cauzelor ce obvin în limbele lor nationala.

§. 5. Portul si colorile fie-careia nationalitati regnicolare sunt egal îndreptatite; éra marc'a si insemnele tierii, ca simbol al unitatii patriei, reman tuturor comune.

§. 6. Fie-care nationalitate are dreptul de asemenea scutire, spriginire, aperiare si ingrigire atat d'in partea legelatiunii cat si a regimului si a tuturor autoritatilor publice, si de asemenea ajutoriu materiale d'in mediulócele tierii.

§. 7. Fie-care nationalitate prin asociatiuni publice ori insotiri private séu reprezentanti'a sa nationala, are dreptul de a-si radica ori ce institute de cultura si invetiament, de a-si infiintá fundatiuni, asiediaminte industriari si economice, si astfel a-si inaintá interesele sale spirituale si materiali; éra institutiele publice si asiediamintele filantropice ce sunt redicate séu se vor radica în viitoriu cu spesele publice a le statului, acele se declara de institute, asiediaminte comuni a le tierii si respectivelor a le tuturor nationalitatilor regnicolari.

alege un'a d'in cele dóue séu trei nationalitati mai numeroase de nationalitate publica si limb'a aceleia de limba oficiósa.

§. 5. Limb'a minoritatilor celor'a lalte nationalitati regnicolari în astfel de locuri e facultativa pentru toti cei ce se tienne de acele minoritati, si oficiile fatia cu acelea au a-si dá decisiunile în aceea-si limba.

§. 6. În asemenea mod e permisiva limb'a magiara, în tóte partile tierii, chiar si unde nu se afla popor magiar, pentru toti membrii nationalitati magiare.

§. 7. Tóte desbaterile si actele oficióse, chiar si manipularia interna în astfel de parti si locuri se fac în limb'a oficiósa a lor, si tot în acésta limba se substern instantielor mai nalte.

§. 8. Comunicatiunea cu autoritatile de aceea-si nationalitate se face în limb'a lor oficiósa; cu cele de alta nationalitate, pre langa originalul limbii proprie oficióse, în traducere magiara.

§. 9. Proceselo si tóte cauzele de natur'a proceselor decurg în limb'a partilor, éra daca actorele nu s'ar tienne de nici un'a d'in cele siese nationalitati regnicolari, séu de nici una d'in limbele usitate în cercul respectivului judetiu, în limb'a oficiósa a judetiului, în care au sé se aduca si sentintielo si tot felul de decisiuni.

Tot asemenea incuisitiunile, pertractarile si decisiunile în cauze penale au sé se facea în limb'a incuisitului; éra daca limb'a incuisitului nu e limba usitata în cercul judetiului séu daca incuisitii sunt mai mult de diferite nationalitati, atunci — dupa oportunitate — séu afla loc delegarea unui judetiu mai corespunditoriu, séu pre langa aplicarea de interpreti (tolmeoi), se foloseste limb'a oficiósa a judetiului.

§. 10. Instantiele mai nalte atat cele politice, cat si cele judecari, se vor organiza asié, incat sé aiba destui membri calificati spre a compune septiuni séu senate pe séma fie-careia nationalitati, atat pentru reprezentarea lor acolo, cat si pentru pertractarea si deciderea cauzelor lor în tot aceea-si limba, în care vor fi ele substernute.

§. 11. Acele comune sengularie d'in tíera, cari nu se tienne de nici un'a d'in cele siese nationalitati ale tierii, — pot se-si aléga ele inse-si un'a dintre cele siese limbe oficiali, inse un'a usitata în comitatul séu districtul de carele se tienne ele.

§. 12. Conform acestor despusctiuni în comitatele, distriptele si municipiele cetatienesci la calificatiunea pentru oficiile publice se recere cunoscenti'a deplina mai antaiu a limbii oficióse, apoi a limbii magiare si în fine a limbii minoritatilor nationali ce se afla acolo.

§. 13. La universitatea pestana se vor radica catedre pentru propunerea dreptului public si a tuturor drepturilor private dimpreuna cu procedurile în tóte limbele nationalitatilor tierii; éra la academiile de drept, tot asemenea se vor infiintá catedre în limbele poporatiunii d'in giurul acelor'a. —

§. 14. Limb'a oficiósa a dietei si a regimului tierii e limb'a magiara, în acésta limba decurge de comun manipulariunea si se fac desbaterile si legile, în ea se emite testul original al ordinatiunilor si resolutiunilor mai nalte; dar' limbele celor lalte nationalitati ale patriei sunt pentru densele si toti cei ce se tienne de ele aci în asemenea mesura facultative ca si limb'a magiara în partile de jos, adeca: aceste nationalitati si reprezentatii si toti membrii lor se pot folosi liber si la dieta si naintea regimului de propria sa limba nationala, si în ver ce cauze a le lor, deslegarea are se urme tot în aceea-si limba în care sunt ele susternute; éra legile dietei si ordinatiunile regimului, pentru ca ele fatia cu poporul aceleia-si nationalitati sé aiba potere obligativa, trebuie sé li se publice în limb'a lor proprie în test d'in oficiu tradus.

§. 15. Representantiele municipielor comitatense, distriptuali si cetatienesci au a se alege si a se constitui dupa proportiunea numerica a nationalitatilor lor, asemenea si reprezentantiele si antistiele comunelor orasienesci si satenesci.

§. 16. Deputatii alesi pentru diet'a tierii d'in partea si senul unei nationalitati forméza la olalta si cu membrii d'in cas'a de sus de aceea-si nationalitate — langa dieta, reprezentanti'a nationala a aceleiasi nationalitati — pe timpul mandatului lor, si ea ca atare are dreptul de a se constitui si organiza formalmente si de a interveni prin reprezentatiuni, petiuni, gravamini si intrepelatiuni în tóte cauzele ce ating interesele nationalitatii si culturei lor; éra pre timpul cand diet'a nu se afla adunata a-si continuá

a) de a se constitui în corp national prin alegere de presedinte si notari,

b) de a-si face un regulament propriu de trebi,

c) de a face un statut provisoriu pentru real'a formare si constituire a universitatii proprie nationali (§. 4.)

d) de a alege d'in senul seu un comitet care sé funtiionede si dupa expirarea mandatului lor, si care comitet apoi dupa facerea a nóue alegeri de deputati, depune oficiul în man'a acestor'a — si asiá mai departe pana la facticia realizare a universitatii, nationali mai departe ei au dreptul

e) de a priveghiá atat de a dreptul, cat si prin comitetul acum numit asupra observarei si esecutarii legii presinte,

f) de a interveni la Majestate, la dieta si la regim prin reprezentatiuni, petitiuni, gravame si intrepelatiuni în tot ce ating interesele nationali. Cu un cuvent

g) de a reprezenta nationalitatea în tíera în tot ce este de interes national fie acésta politic ori de cult si invetiament ori besericesc.

§. 29. Aceste despusctiuni inca intra în activitate numai-de-cat.

Pesta 8. maju 1866.

Comisiunea de trei: Sig. Popóviciu, V. Babesiu, Ios. Hodosiu.

B) Proiept de lege

pentru regularea nationalitatilor si limbilor patriei.

Partea I.

Despusctiuni generali.

§. 1. În marginile Ungariei proprie forméza urmatórele popóre, ca parti constitutive esentiali ale patriei, tot atati factori ai dreptului public, séu nationalitati egal îndreptatite, precum: magiarii, romanii, slovacii, serbii si rusinii.

§. 2. Tóte aceste nationalitati si-au reprezentatiunea lor comuna si conlucrea colectiv-minte în diet'a tierii, precum si la tóte dicasteriele, autoritatile si tribunalele tierii, unde sunt ele chiamate a participá prin membri de'n senul seu alesi séu denumiti, si în acésta colectiva conlucrea a lor se cuprinde si se manifestá comuniunea legelativa si unitatea politica a patriei. Comuniunea séu unitate nationala nu existe în Ungaria.

§. 3. Membrii fie-careia d'in cele siese nationalitati regnicolare între sine reprezinta atat la dieta, cat si or unde sunt ei chiamati prin alegere séu denumire — pe propria sa nationalitate.

§. 4. Limb'a, portul si colorile fie-careia de'n aceste nationalitati sunt egal îndreptatite; dar marc'a si insemnele tierii reman ca pana aci tuturor comune.

§. 5. Fie-care nationalitate are dreptul de asemenea spriginire si scutire d'in partea tuturor autoritatilor publice, si de asemenea ajutoriu de'n mediulócele tierii.

§. 6. Fie-care nationalitate are dreptul de a-si radica tot felul de institute de invetiament si cultura; éra institutiele custatatorie, séu cari în viitoriu se vor radica curat d'in spesele statului, se declara de institute comune a le tierii, adeca a le tuturor nationalitatilor patriei de opotriva.

§. 7. Aceste despusctiuni au vertutea legilor fundamentali ale patriei si nu se pot stramutá, de cat prin consensul de dóue parti de trei a reprezentantilor nationalitatilor patriei.

Partea a II.

Despusctiuni speciali.

§. 1. Spre scopul regularei si esecutarii egalei îndreptatiri a nationalitatilor si limbilor, comitatele si distriptele tierii se vor aronda asié, în cat în fie-carele sé devina un'a d'in cele siese nationalitati cat se póte de curata, séu cel puțin în majoritate absoluta.

§. 2. În comitatele si distriptele ce si dupa acésta arondare vor fi mestecate, cercurile administrative si cele electorali se vor aronda în asemenea mod.

§. 3. În fie-care comitat, distript, municipie cetatienesc si comunitate orasienescá séu satenescá, nationalitatea precumpenitória séu a majoritatii absolute e nationalitatea publica, si limb'a ei e limb'a oficiósa, adeca limb'a tuturor autoritatilor si oficiilor publice.

§. 4. În municipiele cetatienesci si comunele orasienesci, unde nci un'a d'in nationalitatile regnicolare nu se afla în majoritate absoluta, reprezentantiele lor legali au dreptul de a

esc acolo, asemenea si reprezentatiile si anti-tiele comunelor orasienesci si satenesci.

§. 19. In adunările comitatense, distriputali seu a municipiilor cetatienesci, limb'a oficioasă e limb'a majoritatii locuitorilor de 6re-care-va d'ntre natiunile tierii.

In acasta limba se redeg (compun) protoco-le, se fac si se publica decisiunile. —

In discutiuni, consultari, facerea de propuneri, minoritatea se pote folosi si de limb'a sa propria.

§. 20. La dieta se pote folosi ori-care d'in limbele tierii, si diariul se porta in limbele in cari curg discutiunile, dar' protocolul se duce numai in limb'a magiara.

Legile se publica in tote limbele de asemenea autentice.

In cas de controversie in test — decide testul magiar.

§. 21. La guvern, la dicasteriile si forurile judecatorești mai inalte ale tierii, limb'a manipulatunii pentru senatele colective e cea magiara, pentru cele nationale a lor propria nationala; in cat inse comelusele senatelor colective ar fi de a se comunică cu comitatele, distriputele seu municipiile cetatienesci si jude-tiele lor, atunci se va observa ce'a ce prescrie §-ul 16.

§. 22. Ori ce felii de petititiuni, recurse, susteneri private ori oficiose, reprezentatiuni, cu un cuvent, tote esibitile, ce la guvern seu alte autoritati publice ale tierii se dau in 6re-care-va d'in limbele natiunilor tierii — acele au a se resolve, emite si publica numai in limb'a in care sunt date.

§. 23. Comunitatile confesionali si scolari precum tote autoritatile si corporatiunile inferioari si superiori bisericesci, scolari si de cultura preste tot, in tote afacerile lor interne si in coatingere cu ori-care autoritate si corporatiune d'in tiera se folosesc numai de limb'a lor propria nationala. —

§. 24. In tote scolele infer si super. de ori ce natura, precum si tote institutiele de cult si invetiament ale unei natiuni, limb'a invetiamentului e limb'a lor nationala. Totodata se ordena ca la tote institutiele nationale unde se propune istoria pragm. a tierii, se se propuna si istoria speciale a natiunii respective ca studiu obligat.

§. 25. Scolele fie carei natiuni resp. confesioni sunt de asemenea indreptatite cu institutiele de invetiament a le statului.

§. 26. La universitatea d'in pest'a a fara de studiele limbei si literaturii natiunilor regnicolari se vor infiintă catedre pentru sciintiele juridice propunute in limb'a resp. natiuni. Acasta regula se va observa intru propunerea studiilor si la scolele inferioari si superiori ale statului in diversele tienuturi ale tierii, inse aci numai cu privintia la nationalitatile cari locuiesc acolo in numer mai insemnat.

§. 27. Acasta lege intra in activitate numai de cat si ori ce despusetiune seu lege esteriore contraria acestei legi se dechiara de stersa.

Dat in Pesta in 22 Juniu 1866 (siese) Dr. Jos. Hodosiu m. p. deputat d'in cercul Brad, cott. Zarand. — Aloisiu Wlad m. p. deputatul cercului Diorlentiu mare. — Florianu Varga m. p. deputatul cercului Santa Anna, cott. Arad. — Sigismund Popoviciu m. p. ablegatul cercului Arad-Buteni. — Joane Popoviciu Deseanu m. p. deputat dietale d'in cercul Radnei, comitatul Aradului. — Alesandru Romanu m. p. deputat dietale d'in cercul aleg. de Ceic'a in comitatul Bihari'a. — Sigismund Popu m. p. ablegat dietale. — Dr. Aureliu Manin m. p. ablegatul cercului Faget d'in comitatul Carasiu. — Andreiu Medan m. p. abl. cerc. Remetei. — Sigismund Borlea m. p. ablegat d'in cercul Halmagiu, comitatul Zarand. — Demetriu Jonescu m. p. deputatul cercului Pecica, comit. Arad. — Antoniu Mocsonyi m. p. dep. cercului Siria d'in cot. Arad. — Alexandru Mocsonyi m. p. deputatul cercului Rittberg d'in comitatul Temesiu. — Vic. Babesiu m. p. ablegatul cercului Sasc'a d'in comitatul Carasiului.

Setin (cottul Cianad) 20 jul. 1866.

Dle Redactor! N'am vediat pomenindu-se ce-va si despre noi in pretiuit'a foia „Albina.“ Voiu spune d'acum cum innainteza la noi cultura si luminarea.

Scim ca omul areta vietia prin miscare, si cand organelc vietiei inceta a mai lucra, urmeza morte.

O putem aplica acasta si la vietia spiritala. Cei ce nu ieu parte si nu se intereseza de organele de publicitate, cei ce nu vor propasire in luminarea lor si a poporului, merita ca lumea se-i considere de morti.

Judecand asi, putem dice ca noi mare parte suntem morti. Nu vreu se deneg nimerui voint'a de a propasi si de a lumina poporul, dar lipsesc faptele, apoi numai acestea sunt cari pot fi luate in consideratiune.

Comun'a nostra e unie'a curat romana in comitatul Cianadului, are trei parochi si doi invetiatori gr. or. era de la 1863 un paroc si un invetiatoriu gr. cat. Adeca suntem de toti siepte capete de omeni caror'a li e incredintata luminarea poporului. Cu tote acestea ni vin numai 6 esemplarie de'n foile nostre nationala, de'ntre cari un esempl. e a curatorului bes. A. P. era cele lalte 5 se impart intre confratele T. P. si subscrisul, — deci mai reman cinci onatori cari nu cetese nemica de'n foile romanesci, bag de sema ca acestia cred ca li e de ajuns „Sürgöny“ si „Kis-Tökör“ ce le aduc de la comuna, avendu-le comun'a prenumerate casi cum ar fi ea magiara.

Cate un poporean, care scie ceti, nu-si procura foia romanescă d'acum vede ca n'are neci preotul.

De aci urmeza ca in cauzele nationale nu suntem toti de aceea-si parere, in lucrarile nostre nu ne putem uni. D'acum ar fi acasta numai spre daun'a respectivilor onatori, asi dice treca-duca-se, dar e si spre daun'a poporului, carele are interes ca conducatoriul lui se propasiesca.

De curund fusei la San-Miclousiul-Mare, acolo unde poporul roman mai nainte era apesat de preotii serbi. Ce bucurie m'a cuprins cand am vediat mai multi economi adunandu-se si cetind foile romane, petrecendu-le cu atentiune tote cele scrise d'in fir in per! Am gratulat confratelui meu de acolo dlui preot B. care e ferice a vedea nisuint'a sa inzestrata cu rezultate atat de frumose. Acolo nu me tem ca nu vor reesi Romanii in tote cauzele lor cele drepte, pentru ca li e invetia si le precep.

In dilele trecute M. O. Domn Ioane Ratiu protopopul Aradului indemnat de zelul seu national sfatul preotilor se imbratisieze literatur'a, se prenumere foile, se le cetesca si asi se propasiesca neincetat. Cu totii si-espri-mara multiamita pentru acest sfat parintesc, promitiend ca vor se limplinesca cat mai curund. Dorere ca acest „cat mai curund“ n'a sosit neci pana in diu'a de astadi.

Asie stam, si d'acum cultura nostra o va judeca strainul dupa cum imbratisiam literatur'a nostra, apoi avem se acceptam judecata aspra. N. Costa.

VARIETATI.

— *Catra oficirii romani* raniti in lupt'a de la Königgrätz mai avem se adaugem pre Mateiu Hurduseu cu rana grea, si Georgiu Popescu rana usiova, ambii de'n regimentul de granitia romano-banatic. — Era locutienintele br. Nopcea de la regimentul de usari regele Prussiei, cadiu in prinsore si se afla la Berlin.

— Guvernul Serbiei recerca pe Dr. Zelenka primariul Vienei ca intre stingatorii de foc d'in Viena se primisca doi serbi, avend guvernul intentiune a forma asemenea garda si in tier'a lui. Primariul numai-de-cat dede respuns afirmativ.

— *Denumire.* Domnul G. Vasileviciu asesorul consistoriale si parocul de Giula, barbat binemeritat atat ca preot cat si ca roman, in 8 l. c. s. v. s'a ales si s'a denumit de protopresviter in protopresviteratul vacant al Beiusiului, unde si-va incepe aptivitatea cat mai curund. Acasta scire care va imbucura pre multi, precum ni se serie supra forte pre Giulani cari perd d'in mediloel lor pre barbatul iubit de comun, si care in lipsele lor fu purure indemana cu sfatul si cu fapt'a.

— *Denumire.* D. M. Nicora avocatul e numit subjude in cercul Aletei cottul Aradului.

Economia.

Vienna, 7. august.

Audim d'in funte segur, ca inca in luna acasta se va deschide calea ferata de la Liov la Cernauti. Drept aceea si pregatesce aminestratiunea astei cai ferate statutele sale spre publi-

care. Ni se spune inse, ca publicarea ar urma numai in limb'a germana si cea polona, pe cand de cea romana nici nu se visedia. Domnii respectivi vor scipre bine, ca in statiunea principala d'in Cernauti e limb'a romana cea intrebuintata in afacerite cele de tote dilele. Pre langa aceea credem ca nu vor uita D-lor, ca d'in Cernauti vor incarca tote produsele romanilor atat austrieni, d'in Bucovina si d'in Ardeal, cat si ale eelor ne-austrieni d'in Moldova si Besarabia. Noi credem asi d'acum ca publicarea statulelor caii ferate si in limb'a romana zace chiar in interesul cel invederat al societatii, si drept aceea nu pregetam a face atinto pre aminestratiunea respectiva ca se incungiure daun'a si impresiunea neplacuta ce ar produce-o in poporul roman prin ast-feliu de procesura nedrepta.

Tergul de Viena.

Mierc. Desi lips'a pare scadiuta, pretiurile se sustien binisor. Se platesco centenariul (margea) de

miere cruda d'in Ungaria cu fl. 15.50—16.50,
„ galbena „ „ „ 16—17,
„ alba „ Banat „ „ 17.50—18.50,
„ galbena „ „ „ 16.50—17.50.
Cera, atat cea d'in Ungaria cat si cea d'in Banat, centenariul se vinde cu 112 pana la 115 fl. v. a.

Lana. Cercare fu putiena, era pretiurile stabile. Se platesco centenariul de lana de Ardeal cu 108—109 fl.

„ Jalomitia, 95—96 fl.
„ Romania-Marc cu 94—95 fl.
„ Banat 60 fl.
„ (tigaia) 75—80 fl.
„ Besarabia 50—54 fl.

Lan'a de Braila de asta data nu fu la terg. Peile de bou d'in Ungaria neuscate si cu corne se vind cu 19—21 cr. de fl. era cele de vaca uscate cu 47—49 fl. de centenariu. Cornele de bou cu 48—50 de cent.

Per de capra vend negociatorii d'in Romania cu 22—24 fl. centenariul.

Unsorea de cenusia d'in Ungaria se vinde centenariul cu 15—16 fl.

Trantie (sdrentiele, terfele) au devenit un articlu placut al comerului. Cercarea cresco si pretiurile se urca neincetat. Insemnam aci pretiul celor d'in Ungaria, Banat si Transilvania. D'in cele albe se vinde centenariul cu 9 fl. pana la 9 fl. 50 cr. — d'in cele de mediloc albe 7 fl. 75 cr. pana la 8 fl. 25 cr. — d'in cele de'n urma 5 fl. 7 cr. pana la 6 fl. 25 cr.

Rapiti'a d'in Banat, pretiul unei mesure austriace e 5 fl. 25 cr. pana la 5 fl. 50 cr.

Pretiul bucatelor. Graul de Muresiu greutate de 88 fl. 5 fl. 20 cr. — Secara de'n partile romane nu fu. — Cucurudiul de 80 fl. 3 fl. 35 cr. — Ovesul de 45 fl. 2 fl. 42 cr.

Pesta 6 august.

Deschidindu-se comunicatiunea cu Germania de mediadi si cu alte terguri de'n strainetate, bucatele se cerca tot mai bine, pretiurile se urca in proportiune cu cercarea. Graul se vinde intr'o di cate 130.000 de mesure austriace. Pretiurile sunt: graul, greutate de 87—88 fl. 4 fl. 70 cr. — 4 fl. 85 cr. — Secara de 80 fl. 3 fl. 90—3 fl. 95 cr. — Ove-

sul 2 fl. cercare putina. — Cucurudiul 2 fl. 90 pana la 3 fl. cercare medilocia.

D'in cercul *Giului* (Cottul Bichisiului) juliu. v.

In partile acestui cerc secerisul nu in mare abundentia remuneredia. — Acasta scadere provine d'in seceta cea mare, carea de la Rusaliu contenuativ a durat pana acu cand d'in pronia d'ieasca s'a slobozit ploi recorde in catova dile, stemperand pamentul cel insetat, si de atunci papsioiul si alte produse nutritore, — care cu totul erau ingalbenite, au capetat alta fatia mai vesela; inse putina sperantia avem de cucurudiu estemp.

Tutunul, cartofii si verdele (curechiu) pote ca se vor face. — Curcubete rari sunt aici cele cate un'a. Canep'a nu e nici de o trebuinta — ca a impilit tare.

Ce se atinge de fruptul bucatelor: graul putin esie — 2 1/2, 3. mesure mai mult d'intr'un ventateu (forma porsiorului mare.) — Orzul si ovesul dau mai mult.

Pretiul bucatelor pe aici asi curge: graul curat frumos — cu 8 fl. v. a. — Cel mai de rond cu putina seara in el — 7 fl. 40 cr. — Cel secaretiu — 6 fl. 40 cr. — Cucurudiul 6 fl. v. a. — 5 fl. 80 cr. — Orzul — 4 fl. 40 cr. v. a. — Ovesul — 4 fl. v. a.

Arad 5 august.

Pretiul bucatelor s'a urcat, urmare naturala a secerisului care estemp fu numai de mediloc in roda. Se vor scumpi inse si mai tare, dupa ce se va deschide comunicatiunea catra Boemia si Moravia unde bataia lasa fomete in urma sa.

Graul de'n Banat 4 fl. 40 cr. de mesura austr. — cel de aici 4 fl. 30 cr. — Graul amestecat 3 fl. 40 cr.

Secara 3 fl. 20 cr. mesur'a austr. — Papsiul 5 fl. 80 cr. pentru doue mesure austr. Slanin'a se urca la 31 fl.

N. P.

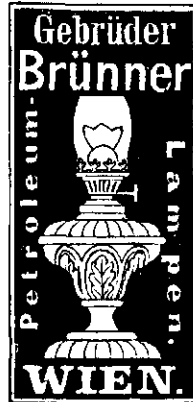
Vienna 7 aug. (Bursa.) Cursurile de'n 6. aug. sera de la 7 ore, dupa aretarile oficiali, sunt: Imprumutele de stat cu 5% 54.25, 54.50; Obleg. desarcinarii pamentului, cele ung. 64.—, 65.—; transilv. 60.—, 61.—; Ban. temes. 68.—, 63.—; bucovin. 60.—, 61.—; Galbenul 6.10. 6.16; Napoleondori 10.49, 10.51; Imperiali rusesci 10.60, 10.65; Argintul 128.— 129.—

Se face d'in tote partile publicului interesat adesea intrebare: cum se pote ca dupa perderile Austriei pre campul resboiului si dupa fatalitatile ei finantiarie, cursurile la bursa se sustien totusi cat se pote de bine?

Doue cause sunt: un'a credint'a cercurilor cumpenitorie intr'un vinitoriu, o desvoltatiune favorabila a Austriei, — alt'a — daten'a bursei de a traia d'in mana'n gura, adeca de adina pana mane, seu de a scontata tot numai pre sintele.

Respuns: Dlui Agricola in Oradea: Am fost la I. dupa lupt'a de la Posion, P. n'a re neci cea mai mica rana, deci nu vei fi impedeat a ni scrie si d'acu. Ce-e cu cium'a de vite? —

Lampe de petroleu

cu cea mai eminenta constructiune. Fasonulu celu mai nou si elegantu cu cele mai moderate pretiuri de fabrica d'in prim'a c. r. priv.

fabrica de lampe de oleu austriaca

a firmei:

GEBRÜDER BRÜNNER

in Vien'a

Magazinulu: Cetate, Kärntnerstrasse Nr. 46 Heinrichshof.

Fabric'a: Mariahilf, Magdalenenstrasse Nr. 10.

Sticle cilindrice d'in cea mai buna calitate de iaga, prearse, in negotiu vinu nainte sub numirea: „cilindru de phonics (Phönix-Cylinder) proveduite cu semnulu nostru B pecum si tote obiectele de stiela ce se tinu de lampa.

Depositu de materii ardietorie pentru salonu d'in petreolu curati-americanu si oleu solaru in calitatea cea mai buna pentru cele mai moderate pretiuri locale in transito-magazinulu nostru. — Liste de pretiu si depingeri de lampelle nostre se tramitu pofitoriloru franco.

Fratii Brüner.